

Katowice, 12 września 2023 r.

Założenia do sporządzenia projektu zamiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038

Obszar Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038 został utworzony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, dla ochrony siedliska przyrodniczego 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*), oraz gatunku rośliny 1903 – lipiennik Loesela *Liparis loeselii*. Został on zatwierdzony i uznany jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z 10 stycznia 2011 r. pod nazwą Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 i obejmował jedną z enklaw dzisiejszego obszaru Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038 w granicach administracyjnych gminy Sosnowiec. Dla obszaru w ówczesnych granicach opracowano Plan zadań ochronnych, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2020 r. poz. 9019).

Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2023) 607) nastąpiła zmiana nazwy obszaru na Dolina Białej Przemszy PLH240038, granice obszaru zostały poszerzone a lista przedmiotów ochrony zwiększona. Obecnie obszar położony jest w województwie śląskim w granicach miast: Sosnowiec, Jaworzno, Dąbrowa Górnicza i gminy Sławków, oraz województwie małopolskim w granicach miast: Trzebinia, Chrzanów, Bukowno. Zgodnie z projektem Standardowego Formularza Danych (SDF) przedmiotami ochrony w obszarze są:

siedliska przyrodnicze:

- 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*),
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculon fluitantis*), oraz
- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe. olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)
- 91D0 Bory i lasy bagienne
- 3140 Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*)
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością z związku *Rhynchosporion* oraz dwa gatunki roślin:
- 1903 – lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, oraz
- 6216 – Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs.

Lista przedmiotów ochrony ww. obszaru Natura 2000 może jednak ulec weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych.

Żaden fragment obszaru nie jest objęty inną formą ochrony przyrody tj. park narodowy, rezerwat przyrody czy park krajobrazowy dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336). Nie pokrywa się też z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zetem w odniesieniu do tego obszaru nie może mieć zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru.

Zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych winno być wydane w ciągu 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych jest narzędziem zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania. W świetle przepisów ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się, przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W związku z tym, przyjmuje się następujące założenia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Białej Przemszy PLH240038:

1. Założenia podstawowe:

- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie poprzez wyznaczenie zadań ochronnych na okres kolejnych 10 lat (zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000), w tym, w zakresie monitoringu wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania,
- określenie zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków,
- określenie celów działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków,
- określenie wskazań do dokumentów planistycznych,
- określenie ewentualnych przesłanek sporządzania planu ochrony.

2. Założenia szczegółowe:

- 1) ustalenie kierunku ochrony na podstawie stanu chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz tendencji zachodzących zmian (utrzymanie, zmniejszanie lub wzrost zajmowanej powierzchni, bądź stanowisk występowania). Dążenie do zapewnienia stanu środowiska, umożliwiającego utrzymanie gatunków i siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038;
- 2) wskazanie metod przeciwdziałania lub ograniczenia zidentyfikowanych zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych;
- 3) określenie celów ochrony, które winny być:
 - specyficzne dla miejsca,
 - kompleksowe, tj. obejmuje wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotami zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które są znacząco obecne na obszarze Natura 2000 (zgodnie z standardowym formularzem danych Natura 2000),
 - specyficzne co do cechy, tj. odnosić się do poszczególnych typów siedlisk lub gatunków na terenie,
 - specyficzne dla przewidywanego stanu, tj. jasno określające stan, jaki ma osiągnąć typ siedliska i gatunek na terenie obszaru; pożądanym warunkiem musi być:
 - ilościowość i mierzalność (cele ilościowe, ewentualnie uzupełnione o cele jakościowe, takie jak opis dobrego stanu siedliska lub struktury populacji) oraz raportowalne (umożliwiające monitoring),
 - realistyczność (rozsądne ramy czasowe i wykorzystanie zasobów), spójne w podejściu,
 - kompleksowość (atrybuty i cele powinny obejmować właściwości interesującej cechy niezbędne do opisanie jej stanu jako korzystnego lub niekorzystnego),
 - jasne określenie, czy przewiduje się „przywrócenie” czy „utrzymanie” stanu ochrony danego elementu obszaru,
 - odzwierciedlające znaczenie obszaru dla spójności sieci Natura 2000;
- 4) ustalenie działań w zakresie monitoringu;

- 5) określenie wskazań do dokumentów planistycznych;
- 6) określenie przesłanek sporządzania planu ochrony.

Podstawą do sformułowania zapisów planu zadań ochronnych będzie ekspertyza przyrodnicza pn. „*Weryfikacja zasadności uzupełnienia sieci obszarów Natura 2000 o obszar o roboczej nazwie obszar w pobliżu Sławkowa*” (Kucharzyk J. Krajewski Ł. Centrum Ochrony Mokradeł) 2021.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewni możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń zmiany planu zadań ochronnych.

Zapisy planu zadań ochronnych będą wypracowane w wyniku kompromisu wszystkich zainteresowanych stron. Zasady ochrony obszaru będące wynikiem współpracy pozwolą zminimalizować potencjalne konflikty pomiędzy ochroną przyrody a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach będzie zamieszczał informacje o stopniu zaawansowania prac nad projektem planu zadań ochronnych na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/rdos-katowice/plany-zadan-ochronnych2> oraz na bieżąco je uaktualniał, a także szczegółowo określi sposób komunikowania się z zainteresowanymi osobami i podmiotami.